

SKLEP KOMISIJE**z dne 11. junija 2014****o državni pomoči (zadeva SA.26818 (C 20/10) (ex N 536/08 in NN 32/10)), ki jo je Italija odobrila družbi SO.G.A.S. – Società per la gestione dell'aeroporto dello Stretto***(notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 3571)***(Besedilo v italijanskem jeziku je edino verodostojno)****(Besedilo velja za EGP)**

(2014/944/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama ⁽¹⁾, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Italijanske oblasti so 27. oktobra 2008 Komisijo obvestile, da namerava dežela Kalabrija dodeliti državno pomoč v obliki kapitalskih injekcij za kritje izgub iz poslovanja družbe SO.G.A.S. SpA Società per la Gestione dell'Aeroporto dello Stretto (v nadaljnjem besedilu: SO.G.A.S. ali prejemnik). SO.G.A.S. je družba, ki upravlja letališče Stretto, tj. letališče dežele Kalabrija.
- (2) Komisija se je med predhodno proučitvijo seznanila z drugimi ukrepi v korist istega prejemnika, za katere se je zdelo, da so bili nezakonita državna pomoč. Komisija je zato navedene ukrepe vključila v svojo preiskavo.
- (3) Ker je imela Komisija informacije, da je bila državna podpora dejansko dodeljena, preden je Komisija lahko ocenila njeno združljivost z notranjim trgom, je zadevo evidentirala kot nepriglašeno pomoč pod številko NN 32/10.
- (4) Komisija je zaprosila za dodatne informacije o priglašenem ukrepu z dne 27. novembra 2008, 23. februarja 2009 in 19. maja 2009. Italija je odgovorila z dopisi z dne 14. januarja 2009, 26. marca 2009 in 9. oktobra 2009.
- (5) Komisija je z dopisom z dne 20. julija 2010 Italijo obvestila o svoji odločitvi, da sproži formalni postopek preiskave iz člena 108(2) PDEU glede pomoči SO.G.A.S.-u (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka).
- (6) Odločitev Komisije o začetku preiskave je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽²⁾. Komisija je v njej zainteresirane strani pozvala, naj predložijo pripombe.
- (7) Prejemnik je z dopisom z dne 19. novembra 2010 predložil svoje pripombe glede sklepa o začetku postopka. Komisija je 20. decembra 2010 prejemnikove pripombe predložila italijanskim organom in jih pozvala, naj se nanje odzovejo. Komisija je 8. marca 2011 poslala opomin in 29. aprila 2011 prejela pripombe Italije. Komisija ni prejela drugih pripomb zainteresiranih strani.
- (8) Italijanski organi so pripombe glede sklepa o začetku postopka predložili z dopisoma z dne 23. septembra 2010 in 15. decembra 2010.

⁽¹⁾ UL C 292, 28.10.2010, str. 30.⁽²⁾ Glej opombo 1.

- (9) Komisija je z dopisom z dne 30. marca 2012 zahtevala dodatne informacije o ukrepih, v zvezi s katerimi poteka preiskava. Italijanski organi so zahtevane informacije predložili z dopisom z dne 30. aprila 2012.

2. PODROBEN OPIS UKREPOV

2.1 Prejemnik

- (10) Upravičenec ukrepov je upravljavec letališča dežele Kalabrija, SO.G.A.S.
- (11) SO.G.A.S. je delniška družba, ki je bila marca 1981 registrirana v skladu z italijansko zakonodajo in je v 100-odstotni državni lasti.
- (12) Promet na letališču se je povečal z 272 859 potnikov leta 2004 na 571 694 potnikov leta 2012 ⁽³⁾.

2.2 Izpodbijani ukrepi

- (13) Ukrep, ki ga je priglasila Italija, je kapitalska injekcija dežele Kalabrija v višini 1 824 964 EUR za kritje izgub SO.G.A.S.-a, ki so nastale v letih 2004 in 2005.
- (14) Javni delničarji SO.G.A.S.-a so se junija 2005 in junija 2006 odločili, da bodo s sorazmernimi kapitalskimi injekcijami krili izgube SO.G.A.S.-a, ki so nastale v prejšnjih letih (1 392 900 EUR leta 2004 in 2 257 028 EUR leta 2005). Takrat je imela dežela Kalabrija v lasti 50 % delnic družbe, preostale delnice pa so bile v lasti občine Reggio Calabria, pokrajine Reggio Calabria, pokrajine Messina, občine Messina, gospodarske zbornice pokrajine Reggio Calabria in gospodarske zbornice pokrajine Messina.
- (15) Glede na informacije, ki so bile ob sklepu o začetku postopka na voljo Komisiji, so sorazmerne kapitalske injekcije že izvedle pokrajina Reggio Calabria, občina Messina, občina Reggio Calabria in gospodarska zbornica pokrajine Messina.
- (16) SO.G.A.S. je leta 2006 ustvaril dodatno izgubo v višini 6 018 982 EUR. Decembra 2007 so se delničarji SO.G.A.S.-a odločili, da bodo rezerve družbe pretvorili v kapital in kapital zmanjšali za kritje ostalih izgub. Vendar bi bil nato kapital manjši od minimalne ravni, ki je v italijanski zakonodaji določena za družbe, ki upravljajo letališča. Da bi delničarji SO.G.A.S.-a kapital ponovno uskladili z zakonskimi zahtevami, so se strinjali s povečanjem kapitala za 2 742 919 EUR. Kapital je bil povečan s pretvorbo obveznic, ki so jih prej vpisali nekateri delničarji, v višini 2 274 919 EUR. Dežela Kalabrija ni bila med delničarji, ki so imeli zamenljive obveznice, zato se je njen delež kapitala družbe s 50 % zmanjšal na 6,74 %.

2.3 Organ, ki dodeli pomoč

- (17) Za zadevne ukrepe je organ, ki dodeli pomoč, dežela Kalabrija.
- (18) Kot je pojasnjeno zgoraj, so SO.G.A.S.-u javna sredstva zagotovile tudi pokrajina Reggio Calabria, občina Reggio Calabria, pokrajina Messina, občina Messina, gospodarska zbornica pokrajine Reggio Calabria in gospodarska zbornica pokrajine Messina v obliki sorazmernih kapitalskih injekcij za kritje izgub, ki so nastale v letih 2004, 2005 in 2006, ter za ponovno uskladitev kapitala z zakonskimi zahtevami.

2.4 Proračun

- (19) Italijanski organi so priglasili injekcije v višini 1 824 964 EUR, kar je sorazmerno z deležem dežele Kalabrije v SO.G.A.S.-u, ki so bile odobrene junija 2005 in junija 2006. Poleg tega so, kot je pojasnjeno zgoraj, drugi javni delničarji krili izgube, ki so prav tako znašale 1 824 964 EUR. Decembra 2007 je bila zagotovljena dodatna injekcija v višini 2 742 919 EUR.
- (20) Skupni proračun ukrepov, ki se ocenjujejo, je torej 6 392 847 EUR.

⁽³⁾ Glede na javno dostopne informacije.

2.5 Domači sodni postopki

- (21) Dežela Kalabrija je sprejela odločitev, da ne bo izvedla kapitalskih injekcij, o katerih so junija 2005 in junija 2006 odločali delničarji, dokler jih Komisija ne bo odobrila s sklepom, SO.G.A.S. pa je začel postopke zoper deželo pred rednim sodiščem pokrajine Reggio Calabria. Sodišče je razsodilo v korist SO.G.A.S.-a, ugovor, ki ga je vložila dežela, pa je bil maja 2009 zavrjen.
- (22) Čeprav je sodišče priznalo, da je Komisija pristojna za odločanje o združljivosti ukrepa državne pomoči z notranjim trgovom, je menilo, da imajo nacionalna sodišča sodno pristojnost za odločanje, ali je ukrep pomenil državno pomoč. Sodišče je razsodilo, da javno financiranje v tem primeru ni pomenilo državne pomoči, ker ni bilo verjetno, da bi izkrivljalo konkurenco ali vplivalo na trgovino med državami članicami. Sodišče je ugotovilo tudi, da je bilo izpolnjeno načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu, ker so v času dodelitve pomoči ne glede na izgube v letih 2004 in 2005 obstajale razumne možnosti dolgoročne rentabilnosti.
- (23) Dežela je izpodbijala sodbo sodišča na podlagi dejstva, da je ukrep pomenil državno pomoč in se zato ne bi smel izvajati, dokler Komisija ne bi sprejela sklepa o odobritvi. Italijanski organi so decembra 2009 Komisijo obvestili, da je bil priziv zavrjen in da ni mogoče sprejeti drugih postopkovnih ukrepov za preprečitev dodelitve javnih prispevkov SO.G.A.S.-u.

3. RAZLOGI ZA ZAČETEK FORMALNE PREISKAVE

- (24) Komisija je v sklepu o začetku postopka zavzela predhodno stališče, da so sorazmerne injekcije dežele in drugih javnih delničarjev za kritje izgub, ki so nastale v letih 2004 in 2005, ter kapitalske injekcije, ki so jih decembra 2007 sprejeli delničarji SO.G.A.S.-a, pomenile državno pomoč, ker:
- (a) so obsegale prenos sredstev številnih regionalnih in lokalnih organov, in sicer dežele Kalabrije, pokrajine Reggio Calabria, občine Messina in občine Reggio Calabria, ali lokalnih avtonomnih organov, ustanovljenih v skladu z javnim pravom, in sicer gospodarske zbornice pokrajine Reggio Calabria in gospodarske zbornice pokrajine Messina, v SO.G.A.S. Zato so vključevale državna sredstva in jih je bilo mogoče pripisati državi;
 - (b) niso bile skladne z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu in so zato SO.G.A.S.-u dodelile selektivno prednost;
 - (c) je bilo verjetno, da bodo izkrivljale konkurenco in vplivale na trgovino med državami članicami.
- (25) Komisija je zavzela predhodno stališče, da so bili sporni ukrepi nezdružljivi z notranjim trgovom. Prvič, Italija je izrecno navedla, da SO.G.A.S. ni bil pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena. Drugič, italijanski organi so potrdili, da ukrepi niso bili povezani z nobeno posebno naložbo v letališče. Komisija je predhodno sklenila, da združljivosti ukrepov ni mogoče oceniti na podlagi meril iz smernic o financiranju letališč in zagoni državni pomoči letalskim družbam z odhodi z regionalnih letališč (v nadaljnjem besedilu: smernice za letalski sektor iz leta 2005) ⁽⁴⁾. Tretjič, italijanski organi so kljub trditvi, da je SO.G.A.S. družba v težavah v skladu s smernicami o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (v nadaljnjem besedilu: smernice o reševanju in prestrukturiranju) ⁽⁵⁾, navedli tudi, da ukrepi niso bili del načrta prestrukturiranja in da tak načrt ni obstajal. Komisija je nazadnje menila, da ukrepi niso bili združljivi s smernicami o nacionalni regionalni pomoči za obdobje 2007–2013 (v nadaljnjem besedilu: regionalne smernice) ⁽⁶⁾, kar je zagotovilo okvir za oceno pomoči, ki je bila dodeljena na podlagi člena 107(3)(a) in (c) PDEU.
- (26) V zvezi s pravnimi spori na italijanskih sodiščih proti deželi, ki je zavrnila plačilo sorazmernega prispevka, ki je čakalo na odobritev Komisije na podlagi pravil o državni pomoči, je Komisija menila, da bi morala Italija glede na prednost prava EU pred nacionalnim pravom in ker priglasitev ni bila uradno preklicana, ravnati v skladu s klavzulo o mirovanju iz člena 108(3) PDEU. Komisija je zato zavzela stališče, da bi bilo treba glede na prednost obveznosti mirovanja iz člena 108(3) PDEU stališče nacionalnih sodišč zanemariti in da italijanski organi priglašene ukrepa ne bi smeli začeti izvajati, dokler postopek glede državne pomoči ni bil končan.

⁽⁴⁾ UL C 312, 9.12.2005, str. 1, točke 53–63.

⁽⁵⁾ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

⁽⁶⁾ UL C 54, 4.3.2006, str. 13.

4. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

- (27) Edina zainteresirana stran, ki je Komisiji poslala pripombe, je bil prejemnik, tj. SO.G.A.S., ki je podprl utemeljitve italijanskih organov med formalno preiskavo in jih dopolnil.

4.1 Obstoje pomoči

- (28) SO.G.A.S. je navedel, da ukrepi, ki se ocenjujejo, niso pomenili državne pomoči, ker niso bila izpolnjena vsa merila iz člena 107(1)PDEU. Natančneje, SO.G.A.S. je trdil, da ukrep:(i) ni vplival na trgovino med državami članicami oziroma (ii) SO.G.A.S.-u ni dodelil selektivne gospodarske prednosti in (iii) ni izkrivljal konkurence oz. je ne bi mogel izkrivljati.
- (29) SO.G.A.S. je trdil, da so bili sporni ukrepi dodeljeni pod običajnimi tržnimi pogoji in zato skladni z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Bili so v skladu s členoma 2446 in 2447 italijanskega civilnega zakonika, ki določa, da morajo delničarji delniške družbe, ki je izgubila več kot tretjino svojega kapitala, nadomestiti izgube, da preprečijo prenehanje družbe. Če delničarji ne bi krili izgub SO.G.A.S.-a, družbe za upravljanje letališča, bi to pomenilo preklic (v skladu s členom 13 odredbe ministra (DM) št. 521 z dne 12. novembra 1997) delnega upravljanja letališča Stretto, za katero je bil SO.G.A.S. pooblaščen v skladu s členom 17 uredbe z zakonsko močjo št. 67 iz leta 1997, pri čemer v prihodnosti ne bi bilo mogoče ohraniti koncesije za upravljanje letališča v celoti, za katero je bila vložena vloga na ministrstvu za promet. Zato je bilo smiselno domnevati, da bi zasebni vlagatelj pred podobno izbiro ukrepal enako, da bi povečal vrednost svojega deleža.
- (30) Prejemnik je izpostavil, da je redno sodišče pokrajine Reggio Calabria junija 2008 naročilo neodvisno vrednotenje družbe, v okviru katerega je bila vrednost družbe ocenjena na razpon med 12 milijonov EUR in 17 milijonov EUR.
- (31) Da bi prejemnik dokazal možnosti rentabilnosti družbe, je Komisiji predložil poslovni načrt, ki ga je za SO.G.A.S. oktobra 2008 pripravil zunanji svetovalec in je predvideval, da bo družba ponovno sposobna preživetja leta 2013.
- (32) Razpis za zbiranje ponudb za delno privatizacijo SO.G.A.S.-a je bil objavljen julija 2007. Ponudbo za pridobitev 35 % kapitala SO.G.A.S.-a je predložil italijansko-argentinski konzorcij (*associazione temporanea di imprese* ali ATI). Delničarji SO.G.A.S.-a so menili, da ponudba ni gospodarna. Marca 2010 je bil objavljen nov razpis za zbiranje ponudb za 35 % delnic SO.G.A.S.-a. SO.G.A.S. je menil, da sta dve prijavi interesa, ki ju je prejel, skupaj s prvo ponudbo konzorcija pokazali, da je bilo načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu izpolnjeno.
- (33) SO.G.A.S. je trdil tudi, da je Komisija napačno sklepala, da bi lahko potniki, ki uporabljajo letališče Stretto, glede na njihovo stalno prebivališče uporabljali tudi letališča v kraju Catania, Lamezia Terme ali Crotona ter da bi lahko sporni ukrepi zato izkrivljali konkurenco med upravljavci letališč.
- (34) Letališče Stretto ter letališča v krajih Catania, Lamezia Terme in Crotona so bila regionalna letališča, ki so zagotavljala povezavo od točke do točke, njihova ciljna območja pa se niso prekrivala. Letališče Stretto prav tako ni pomenilo konkurence drugim letališčem v Italiji ali Uniji. Zaradi posebnih zemljepisnih in infrastrukturnih značilnosti Kalabrije je bilo izključeno morebitno prekrivanje ciljnih območij letališča Stretto in sosednjih italijanskih letališč. Letališče v kraju Lamezia Terme je bilo oddaljeno več kot 130 km, tj. približno eno uro vožnje od letališča Stretto. Med letališčema Stretto in Crotona, ki je bilo oddaljeno več kot tri ure, ni bilo hitre neposredne povezave. Letališče v kraju Catania je v drugi zemljepisni regiji in je bilo oddaljeno več kot 130 km, kar pomeni med 1 uro in 30 minut ter 1 uro in 40 minut vožnje z avtom.
- (35) SO.G.A.S. je predložil preglednico z indeksom korelacije med prihodom potnikov na letališče Stretto ter potnikov na letališča v krajih Lamezia Terme, Crotona in Catania. V preglednici je bilo navedeno, da so potniki, ki potujejo prek letališča Stretto, predstavljali nov del regionalnega prometa. Zaprtje letališča bi zato pomenilo izgubo dela povpraševanja po storitvah zračnega prevoza in ne prerazporeditve na druga letališča. SO.G.A.S. je predložil tudi preglednico, v kateri je bilo navedeno, da so ukrepi, ki so pod nadzorom, dejansko ustvarili novo povpraševanje po storitvah zračnega prevoza na območju, kar je koristilo letalskim prevoznikom, zainteresiranim za zagon novih poti med letališčem Stretto ter drugimi domačimi letališči in letališči EU, ter drugim letališčem, ki so se ukvarjala z večjim povpraševanjem.

- (36) SO.G.A.S. je zavrnil predhodno ugotovitev Komisije, da bi lahko ukrepi izkrivljali konkurenco med letalskimi družbami. Javno financiranje se na nobenega letalskega prevoznika ni preneslo z odobritvijo nižjih pristajalnih pristojbin ali drugih ugodnih pogojev. Pristajalne pristojbine in druge pogoje poslovanja na letališču je določil pristojni organ in niso bili prepuščeni v presojo upravljavcu letališča. Nazadnje se SO.G.A.S. ni strinjal, da je letališče Stretto uporabljala zlasti družba Alitalia (ki je opravila šest od osmih letov na dan) in da ni bilo znakov, da so bili čarterski ali nizkocenovni letalski prevozniki zainteresirani za zagon novih poti z odhodom z letališča Stretto.
- (37) SO.G.A.S. je sklenil, da bi morala Komisija pri oceni učinka ukrepa na konkurenco in trgovino med državami članicami bolj upoštevati posebne razmere ter ugotoviti, da ukrep ni pomenil državne pomoči.

4.2 Združljivost pomoči

- (38) V zvezi z vprašanjem, ali bi se lahko ukrepi šteli za združljive v skladu s členom 107(3)(c) PDEU, je SO.G.A.S. trdil, da je bilo javno financiranje, ki se ocenjuje, namenjeno ohraniti neprekinjenega poslovanja upravljavca letališča in razvoju nekaterih gospodarskih dejavnosti. Ta cilj je bil utemeljen z dejstvom, da majhna letališča navadno niso ustvarila zadostnih prihodkov za kritje stroškov, potrebnih za izpolnjevanje varstvenih in varnostnih zahtev. Poleg tega bi letališče Stretto glede na značilnosti letališke infrastrukture in z njo povezanih omejitev, ki jih je uvedla nacionalna uprava za civilno letalstvo ENAC ⁽⁷⁾, zelo težko gostilo čarterske in nizkocenovne letalske prevoznike.
- (39) Letališče Stretto je bilo v skladu z merili ENAC razvrščeno kot letališče razreda II. Ta razvrstitev je temeljila na vidikih infrastrukture in ne na številu potnikov. V skladu z njo so morala letališča z malo potniki nameniti enake stroške za izpolnitev varnostnih standardov na letališčih kot letališča z več kot milijonom potnikov.
- (40) Brez javnega financiranja, v zvezi s katerim poteka preiskava, bi bilo letališče prisiljeno zapustiti trg, kar bi imelo negativne posledice za mobilnost prebivalcev na regionalni ravni. To bi preprečilo tudi delničarjem, da bi se jim naložba kakor koli povrnila.
- (41) SO.G.A.S. je na koncu oz. drugače trdil, da je v tem primeru veljala Odločba Komisije 2005/842/ES ⁽⁸⁾ o storitvah splošnega gospodarskega pomena ter da bi se lahko ukrepi v vsakem primeru šteli za združljive z notranjim trgov in bili izvzeti iz obveznosti priglasitve na navedeni podlagi.
- (42) SO.G.A.S. je trdil, da je bilo, ker promet na letališču v referenčnem obdobju ni presegel milijona potnikov na leto, upravljanje letališča storitev splošnega gospodarskega pomena v skladu s členom 2(1)(d) Odločbe Komisije 2005/842/ES. SO.G.A.S. je izpostavil, da imajo lahko lokalni organi v skladu z uredbo z zakonsko močjo št. 250 z dne 25. julija 1997 deleže le v družbah, pooblaščenih za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena. SO.G.A.S. je bil od nekdaj v lasti lokalnih organov v Kalabriji in Messini, kar je bil dokaz za domnevo, da se upravljanje letališča šteje za storitev splošnega gospodarskega pomena. Da bi SO.G.A.S. dokazal, da je bilo upravljanje letališča dejansko storitev splošnega gospodarskega pomena, je predložil sklepa občine Reggio Calabria z dne 27. julija 2010 in 19. junija 2010, v katerih je bil naveden pomen letaliških storitev na regionalni ravni.
- (43) Nadomestilo za javne storitve je bilo omejeno na izgube, ki so nastale pri upravljavcu letališča z opravljanjem storitev splošnega gospodarskega pomena, zaradi česar sta se upoštevali načeli nujnosti in sorazmernosti iz člena 5(1) Odločbe Komisije 2005/842/ES. Ker ni bilo akta, ki bi upravljavca letališča dejansko pooblaščal za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, je SO.G.A.S. predlagal, da se pripravi sporazum, ki bi izključil vsak dvom, da so bili v primeru letališča Stretto izpolnjeni štirje pogoji, opredeljeni v sodbi o zadevi Altmark ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Ente Nazionale per l'Aviazione Civile.

⁽⁸⁾ Odločba Komisije 2005/842/ES z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, UL L 312, 29.11.2005, str. 67.

⁽⁹⁾ Sodba Sodišča v zadevi C-280/00, Altmark, Recueil 2003, str. I-7747.

5. PRIPOMBE ITALIJANSKIH ORGANOV

- (44) Komisija je v sklepu o začetku postopka navedla, da je Italija potrdila, da SO.G.A.S. ni bil uradno pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, zato združljivosti spornih ukrepov ni bilo mogoče oceniti na podlagi pravil o storitvah splošnega gospodarskega pomena.

5.1 Ali so dejavnosti letališča storitve splošnega gospodarskega pomena?

- (45) Italija je med preiskavo trdila, da so bili ukrepi, ki se ocenjujejo, nadomestilo za storitve splošnega gospodarskega pomena, ki jih je opravljal SO.G.A.S. Ker ni bilo nasprotnih dokazov, so italijanski organi trdili, da bi lahko naknadna ocena pokazala, da so bile v primeru SO.G.A.S.-a izpolnjene zahteve EU glede storitev splošnega gospodarskega pomena.
- (46) Italija je menila, da je Komisija neupravičeno dala prednost formalnim zahtevam glede storitev splošnega gospodarskega pomena pred vsebinskimi zahtevami. Da bi Italija podprla to trditev, je predložila skrajšano oceno štirih meril iz sodbe o zadevi Altmark. Italija je trdila, da je bil SO.G.A.S. dejansko pooblaščen za opravljanje javnih storitev. Pooblastilo je neposredno in posredno potrjevalo več upravnih aktov, ki so jih izdali lokalni organi. Italija je predložila zapisnik sestanka izvršilnega organa pokrajine Reggio Calabria, ki je potekal 17. oktobra 2007 in na katerem se je izvršilni organ odločil subvencionirati izgube upravljavca letališča, ter zapisnika sestankov istega organa z dne 16. junija 2009 in 31. decembra 2009, v katerih je bilo navedeno, da so bile dejavnosti letališča storitve splošnega gospodarskega pomena. V zapisniku sestanka z dne 17. oktobra 2007 je navedeno, da: „dežela Kalabrija meni, da so bile nekatere dejavnosti letališča v kraju Reggio Calabria potrebne za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, in so za SO.G.A.S. pomenile številne obveznosti javnih storitev za zagotovitev, da je bil ustrezno zadovoljen javni interes. V takih primerih bi lahko organi upravljavcu letališča subvencionirali dodatne stroške, ki nastanejo zaradi izpolnjevanja navedenih obveznosti, pri čemer so bile te take, da ni bilo mogoče izključiti, da bi se lahko celotno upravljanje letališča štelo za storitev splošnega gospodarskega pomena.“
- (47) Na splošno je bila dežela Kalabrija pogodbenica protokola za razvoj letališč v krajih Lamezia Terme, Crotone in Reggio Calabria, zato je bilo jasno, da so bile letališke storitve javne storitve, bistvene za gospodarski in družbeni razvoj regije, ter da bi se zato lahko financirale s sredstvi EU oz. nacionalnimi ali regionalnimi sredstvi.
- (48) Italija je poudarila tudi, da je upravljavca letališča 28. decembra 2008 delničarje pozval, naj krijejo izgube, zlasti na podlagi obveznosti javnih storitev, in trdila, da zasebni upravljavci ne bi opravljali storitev upravljanja letališča pod izključno tržnimi pogoji. Prvi preskus iz sodbe Altmark je bil torej uspešno opravljen.
- (49) Merila, na podlagi katerih je bilo nadomestilo izračunano, bi preprosto lahko bila privzeta iz zaključnega računa SO.G.A.S.-a, ki je zagotovil pregleden izkaz stroškov poslovanja. Javno financiranje je bilo omejeno na višino izgub, pri čemer prejemniku ni bil zagotovljen dodatni dobiček.
- (50) V zvezi s tretjim preskusom iz sodbe Altmark je Italija trdila, da v primeru javnih storitev ukrepi javnih delničarjev niso bili primerljivi z ukrepi zasebnega vlagatelja. Ravnanje javnega organa bi se lahko utemeljilo s cilji v javnem interesu, ki so preprečili uporabo načela vlagatelja v tržnem gospodarstvu. V tem primeru ravnanja javnih delničarjev niso spodbudili poslovni razlogi, zato ga ni mogoče primerjati z ravnanjem tržnega vlagatelja. Italija je sklenila, da tretji preskus iz sodbe Altmark, za katerega se je zdelo, da zahteva uporabo načela vlagatelja v tržnem gospodarstvu, v primeru, ki se preiskuje, ni bil pomemben.
- (51) Italija je menila, da bi se lahko kapitalske injekcije, ker so dejavnosti SO.G.A.S.-a bile storitev splošnega pomena, šteje za nadomestilo za opravljanje takih storitev na podlagi naknadne ocene in zato niso pomenile državne pomoči.

5.2 Združljivost pomoči

- (52) Italija je navedla, da bi se morali ukrepi, čeprav bi se šteli za državno pomoč, v vsakem primeru šteti za združljive s členom 2(1) Odločbe Komisije 2005/842/ES.

5.3 Brez izkrivljanja konkurence

- (53) Italija se je sklicevala na točko 39 smernic za letalski sektor iz leta 2005, v kateri je navedeno, da „financiranja, odobrena majhnim regionalnim letališčem (kategorija D), malo verjetno izkrivljajo konkurenco ali vplivajo na trgovino v nasprotju s splošnim interesom“.
- (54) Italijanski organi so trdili tudi, da dejavnosti letališča niso bile rentabilne. To je bilo podprto z dejstvom, da postopek na koncu ni bil uspešen, čeprav je bil začetni namen delne privatizacije družbe zelo oglaševan. Ker bi se morali morebitni vlagatelji zavezati kritju izgub, pričakovanih v naslednjih letih, kot je bilo navedeno v poslovnem načrtu, objavljenem v razpisu za zbiranje ponudb, in ker se edina prejeta ponudba ni štela za gospodarno, je bilo jasno, da dejavnost po naravi prinaša izgubo. Poleg tega je dejstvo, da ponudniki niso bili pripravljeni kriti morebitnih prihodnjih izgub v neomejenem obsegu, ampak le do vnaprej določenih mej, dokazalo, da trg ni bil privlačen za vlagatelje in da zato ukrepi ne bi mogli vplivati na trgovino med državami članicami.

6. UGOTOVITVE ITALIJE GLEDE PRIPOMB, KI SO JIH PREDLOŽILE ZAINTERESIRANE STRANI

- (55) Italijanski organi so z dopisom z dne 27. aprila 2012 v imenu dežele Kalabrija Komisiji poslali ugotovitve glede pripomb SO.G.A.S-a.
- (56) Italija je podprla trditve SO.G.A.S.-a, vključno z njegovim zatrjevanjem, da so ukrepi, ki se ocenjujejo, povezani s storitvami splošnega gospodarskega pomena, kar je po mnenju Italije pomenilo, da se ne morejo šteti za državno pomoč.
- (57) Italija je trdila tudi, da ukrepi niso izkrivljali konkurence ali vplivali na trgovino med državami članicami.

7. OCENA POMOČI

7.1 Obstoje pomoči

- (58) Člen 107(1) PDEU določa, da je, razen če PDEU določa drugače, „vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgovom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.
- (59) Merila iz člena 107(1) so kumulativna: ukrepi, ki se preiskujejo, pomenijo državno pomoč v skladu s členom 107(1) PDEU le, če so izpolnjeni vsi navedeni pogoji. Finančna podpora mora zato:
- (a) biti dodeljena s strani države ali se dodeljevati prek državnih sredstev;
 - (b) dajati prednost določenim podjetjem ali proizvodnji določenega blaga;
 - (c) izkrivljati konkurenco oz. imeti možnost izkrivljanja in
 - (d) vplivati na trgovino med državami članicami.
- (60) Splošno sodišče je v sodbi v zadevi Leipzig-Halle Airport ⁽¹⁰⁾ navedlo, da sta gradnja in poslovanje civilnega letališča gospodarska dejavnost. Edina izjema so določene dejavnosti, ki spadajo pod izvrševanje pooblastil javnih organov in jih zato ni mogoče šteti za gospodarske dejavnosti. Državno financiranje takih dejavnosti ni vključeno v področje uporabe pravil o državni pomoči. Zato je SO.G.A.S. za namene zakonodaje o državni pomoči nedvomno podjetje, ker upravlja letališče Stretto in gospodarskim subjektom (zlasti letalskim prevoznikom), ki poslujejo na letališču, zagotavlja letališke storitve proti nadomestilu.

7.1.1 Državna sredstva

- (61) Pojem državne pomoči obsega vsako prednost, ki je dodeljena neposredno ali posredno, se financira iz javnih sredstev in jo dodeli država sama ali vmesni organ, ki deluje na podlagi javnega pooblastila, ki mu ga podeli država. Torej obsega vse prednosti, ki jih dodelijo regionalni ali lokalni organi držav članic, ne glede na njihov status in opis ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Sodba Splošnega sodišča v združenih zadevah T-443/08 in T-455/08, Freistaat Sachsen in drugi proti Komisiji, ZOdl., 2011, str. II-1311.

⁽¹¹⁾ Sodba Sodišča v zadevi 248/84, Nemčija proti Komisiji, Recueil 1987, str. 4013; sodba Sodišča v združenih zadevah T-267/08 in T-279/08, Région Nord-Pas-de-Calais in Communauté d'agglomération du Douaisis proti Komisiji, ZOdl. 2011, str. II-0000, točka 108.

- (62) V točkah 27 in 28 sklepa o začetku postopka je Komisija navedla, da so ukrepi, ki se ocenjujejo, obsegali prenos sredstev od več regionalnih in lokalnih organov, in sicer dežele Kalabrije, pokrajine Reggio Calabria, občine Messina in občine Reggio Calabria, k SO.G.A.S. Komisija je zato menila, da so sporni ukrepi vključevali državna sredstva in jih je bilo mogoče pripisati državi. Komisija je za državna sredstva štela tudi sredstva italijanske gospodarske zbornice. Gospodarski zbornici sta bili javna organa, ki ju ureja javno pravo, v skladu s katerim sta sestavljala del javne uprave in sta bila pooblaščenca za opravljanje javnih funkcij, Komisija pa je v skladu z navedenim menila, da je mogoče njune odločitve pripisati državi. V skladu s tem so sredstva gospodarske zbornice pokrajine Messina pomenila državna sredstva, njihov prenos pa bi bilo mogoče pripisati državi. Med preiskavo niti Italija niti katera koli zainteresirana stran ni izpodbijala te predhodne ugotovitve.
- (63) Komisija zato potrjuje, da so bili vsi ukrepi, ki se ocenjujejo, dodeljeni prek državnih sredstev in jih je mogoče pripisati državi.

7.1.2 *Selektivna gospodarska prednost*

- (64) Javno financiranje je selektivno, ker koristi enemu podjetju, tj. SO.G.A.S.-u. Krije izgube, ki so nastale pri rednem poslovanju SO.G.A.S.-a.
- (65) Če sta gradnja letališke infrastrukture in njeno poslovanje gospodarska dejavnost, Komisija meni, da javno financiranje, dodeljeno SO.G.A.S.-u, upravljavcu take infrastrukture, ki krije stroške, ki bi jih upravljavec letališča navadno moral kriti sam, dodeljuje gospodarsko prednost SO.G.A.S.-u, ker krepi njegov tržni položaj in preprečuje običajne učinke tržnih sil ⁽¹²⁾.
- (66) Čeprav je Italija na predhodni stopnji navedla, da letališče ni bilo uradno pooblaščenca za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, Komisija opozarja, da je Italija po sprejetju sklepa o začetku postopka ponovno proučila svoje stališče in trdila, da je sporno javno financiranje dejansko nadomestilo za izpolnjevanje obveznosti javnih storitev ⁽¹³⁾.
- (67) Sodišče je v sodbi Altmark določilo naslednje preskuse za določanje, ali je nadomestilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena dodelilo prednost iz člena 107 PDEU1 ⁽¹⁴⁾:

- (1) podjetje, ki prejema nadomestilo, mora dejansko izpolnjevati obveznosti javne službe, te obveznosti pa morajo biti jasno opredeljene („prvi preskus iz sodbe Altmark“);
- (2) merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti določena vnaprej ter objektivno in pregledno („drugi preskus iz sodbe Altmark“);
- (3) nadomestilo ne sme presežati tistega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali z izpolnjevanjem obveznosti javne službe ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička zaradi izpolnjevanja teh obveznosti („tretji preskus iz sodbe Altmark“);
- (4) če podjetje, ki se mu naloži izpolnjevanje obveznosti javne službe, v konkretnem primeru ni izbrano s postopkom oddaje javnega naročila, ki omogoča, da se izbere tisti ponudnik, ki lahko te storitve opravlja z najnižjimi stroški za skupnost, se mora raven potrebnega nadomestila določiti na podlagi analize stroškov, ki bi jih povprečno, dobro vodeno podjetje, ki je ustrezno opremljeno s prevoznimi sredstvi, zato da lahko zadosti zahtevam javne službe, imelo pri izpolnjevanju teh obveznosti ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička zaradi izpolnjevanja teh obveznosti („četrti preskus iz sodbe Altmark“).

7.1.2.1 Prvi preskus iz sodbe Altmark

- (68) Zahteva iz prvega preskusa iz sodbe Altmark se ujema z zahtevo iz člena 106(2) PDEU, da mora biti podjetje jasno pooblaščenca za opravljanje storitve, storitev pa mora biti jasno opredeljena ⁽¹⁵⁾.

⁽¹²⁾ Sodba Sodišča v zadevi C-301/87, Francija proti Komisiji, Recueil, 1990, str. I-307, točka 41.

⁽¹³⁾ Ugotovitve, ki so jih italijanski organi predložili med formalno preiskavo ukrepov, ki se preiskujejo, se razlikujejo od trditev, ki so jih predložili, preden se je Komisija odločila, da sproži formalno preiskavo. Komisija je v sklepu o začetku postopka navedla zlasti, da je Italija potrdila, da SO.G.A.S. ni bil uradno pooblaščenca za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, zato združljivosti spornih ukrepov ni bilo mogoče oceniti na podlagi pravil o storitvah splošnega gospodarskega pomena. Italija je med preiskavo navedla, da je SO.G.A.S. dejansko bil pooblaščenca za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ter trdila, da so ukrepi, ki jih Komisija analizira, predstavljali zakonito nadomestilo za opravljanje javne storitve.

⁽¹⁴⁾ Zadeva C-280/00, Recueil, 2003, str. I-7747.

⁽¹⁵⁾ Sporočilo Komisije: Okvir Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, točka 47 (UL C 8, 11.1.2012, str. 15).

- (69) Člen 106(2) PDEU velja le za „podjetja, pooblaščen za opravljanje“ storitev splošnega gospodarskega pomena. Sodišče je dosledno izpostavljalo, da je potreben akt za pooblastitev za opravljanje storitev ⁽¹⁶⁾.Akt pooblastitve je potreben, da se opredelijo obveznosti podjetja in države. Če takega uradnega akta ni, konkretna naloga podjetja ni znana, pri čemer ni mogoče določiti, kaj bi lahko bilo pošteno nadomestilo ⁽¹⁷⁾.Potreba po jasni opredelitvi storitev splošnega gospodarskega pomena je torej del zamisli o pooblastitvi in je z njo neločljivo povezana, zaradi česar izhaja neposredno iz člena 106(2) PDEU. Če se za opravljanje storitve pooblasti podjetje, je storitev seveda treba tudi opredeliti.
- (70) Komisija je že leta 2001 v sporočilu o storitvah splošnega gospodarskega pomena opozorila na povezavo med opredelitvijo pooblastitve in potrebo po sorazmernosti nadomestila za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena v skladu s členom 106(2) PDEU ⁽¹⁸⁾.V točki 22 Sporočila je navedeno, da „je treba v vsakem primeru za uporabo izjeme iz člena 86(2) jasno opredeliti poslanstvo javne storitve in jo poveriti z aktom organa oblasti [...]. Ta obveznost je nujna za zagotovitev pravne varnosti in preglednosti za državljane ter nepogrešljiva za Komisijo pri ocenjevanju sorazmernosti“. Pooblastitev in opredelitev sta tako logična predpogoja vsake resne ocene ravni sorazmernosti vsakega nadomestila. Sodišča Unije so dosledno izpostavljala, da je za uporabo izjeme iz sodbe Altmark in člena 106(2) PDEU potrebna jasna opredelitev obveznosti javne službe ⁽¹⁹⁾.
- (71) Okvir Skupnosti za državne pomoči iz leta 2005 v obliki nadomestila za javne storitve ⁽²⁰⁾ potrjuje ta pristop. V točki 8 okvira je navedeno, da se lahko nadomestilo za javne storitve, ki pomeni pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, razglasi za združljivo z notranjim trgovom, če so izpolnjeni pogoji iz okvira. Ti pogoji vključujejo zlasti pooblastilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, podeljeno z enim ali več uradnimi akti, ki med drugim določajo natančno naravo in trajanje obveznosti javnih storitev, parametre za izračun, nadzor in pregled nadomestila ter dogovore za preprečitev kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo vračilo (točka 12 okvira).
- (72) V Sporočilu Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, iz leta 2011 ⁽²¹⁾ je navedeno tudi, da je treba storitve splošnega gospodarskega pomena in obveznosti javnih storitev predhodno jasno opredeliti. V skladu s točko 51 Sporočila se „člen 106(2) Pogodbe [...] uporablja, če je za izvajanje storitve splošnega gospodarskega pomena pooblaščen eno ali več podjetij. Torej mora država zadevna podjetja pooblastiti za opravljanje posebne naloge. Prvo merilo iz sodbe Altmark določa tudi, da mora biti podjetju naložena obveznost opravljanja javne storitve. Da bi se upoštevala sodna praksa iz zadeve Altmark, morajo biti z dodelitvijo javne storitve določene tudi obveznosti zadevnih podjetij in organa.“V točki 52 je navedeno, da je treba nalogo opravljanja javnih storitev dodeliti z enim ali več akti, ki morajo določati vsaj vsebino in trajanje obveznosti javne storitve; zadevno podjetje in, če je primerno, ozemlje; vrsto vseh izključnih ali posebnih pravic, ki jih podjetju dodeli zadevni organ; merila za izračun, nadzor in pregled nadomestila ter ureditve za preprečitev kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo izterjavo.

⁽¹⁶⁾ Zadeva 127/73, Belgische Radio en Televisie proti SABAM in Fonior, Recueil 1974, str. 313, točki 19 in 20; zadeva 66/86, Ahmed Saeed Flugreisen in Silver Line Reisebüro proti Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, Recueil 1989, str. 803, točke 55–57; zadeva 7/82, GVL proti Komisiji, Recueil 1983, str. 483; zadeva 172/80 Züchner proti Bayerische Vereinsbank, Recueil 1981, str. 2021.

⁽¹⁷⁾ Točka 5.1 Delovnega dokumenta služb Komisije z dne 20. novembra 2007 z naslovom „Pogosto zastavljena vprašanja glede Odločbe Komisije z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, in glede Okvira Skupnosti za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, ki je priložen Sporočilu Komisije „Storitve splošnega interesa, vključno s socialnimi storitvami splošnega interesa: nova evropska zaveza“, ki je na voljo na naslovu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007SC1516:EN:HTML>.

⁽¹⁸⁾ Sporočilo Komisije o storitvah splošnega interesa v Evropi („Sporočilo Komisije o storitvah splošnega gospodarskega pomena iz leta 2001“) (UL C 17, 19.1.2001, str. 4).

⁽¹⁹⁾ Zadeva C-280/00, Altmark, Recueil 2003, str. I-7747, točka 87; zadeva T-137/10, CBI proti Komisiji, 7. november 2012, poročilo še ni na voljo, točki 97 in 98.

⁽²⁰⁾ UL C 297, 29.11.2005, str. 4.

⁽²¹⁾ UL C 8, 11.1.2012, str. 4.

- (73) Vendar italijanski organi trdijo, da je pristop Komisije pretirano formalističen in da je bil SO.G.A.S. dejansko pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena. V zvezi s tem se sklicujejo zlasti na dokumente z datumom, ki je poznejši od odobritve spornih ukrepov.
- (74) Italija meni, da bi lahko bilo dejstvo, da je upravljanje letališča Stretto storitev splošnega gospodarskega pomena, privzeto iz več regionalnih sklepov, ki se sklicujejo na javni interes, povezan z letališkimi storitvami, in njihovo pomembno vlogo pri gospodarskem razvoju regije. Vendar navedeni regionalni sklepi ne zagotavljajo izrecnih opredelitev domnevnih storitev splošnega gospodarskega pomena, za katere je pooblaščen upravljavec letališča, ali pravil, ki urejajo nadomestila. Poleg tega so bili zadevni akti sprejeti od leta 2007 naprej, torej po domnevnem začetku storitev splošnega gospodarskega pomena, tj. po dejavnostih letališča v obdobju 2004–2006. Italija Komisiji tudi ni predložila drugih dokumentov, v katerih bi bil naveden obseg domnevnih obveznosti javnih storitev, uvedenih za prejemnika, z datumom pred letom 2004.
- (75) Komisija zato meni, da v zadevnem primeru prejemnik ni bil pravilno pooblaščen za opravljanje domnevnih storitev splošnega gospodarskega pomena.
- (76) Komisija ne more sprejeti trditve italijanskih organov, da je mogoče zakonito nadomestilo za storitev splošnega gospodarskega pomena, čeprav storitev ni bila predhodno opredeljena kot storitev splošnega gospodarskega pomena, prejemnik pa pooblaščen za njeno opravljanje na tej podlagi. V tem primeru bi lahko države članice prosto po lastni presoji naknadno odločale o potrebi po uvedbi obveznosti javnih storitev. Ko v podjetju nastanejo izgube pri poslovanju, bi lahko država članica to podjetje pooblastila za izpolnjevanje obveznosti javnih storitev in dodelila nadomestilo kot sredstvo za podporo podjetju, ne glede na katero koli predhodno oceno dejanske potrebe za opravljanje storitev v splošnem interesu. Tega pristopa ni mogoče uskladiti z zahtevo, da je treba podjetje pooblastiti za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena z enim ali več uradnimi akti, ki med drugim določajo naravo in trajanje obveznosti javnih storitev, merila za izračun, pregled in nadzor nadomestila ter potrebne dogovore za preprečitev kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo vračilo. Trditve italijanskih organov, da so letališke storitve ključne za gospodarski razvoj regije, ni zadosten dokaz, da je bil prejemnik pravilno pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ker obveznosti javnih storitev in pravila za urejanje nadomestila niso bili pregledno opredeljeni vnaprej.
- (77) Upoštevanje predloga italijanskih organov in možnost držav članic, da lahko pooblastilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena podelijo naknadno, bi pomenilo ugodnejšo obravnavo za države članice, ki so kršile obveznosti glede priglasitve in mirovanja. Take države članice bi lahko trdile, da je bila pomoč, ki je bila podjetju dodeljena nezakonito, dejansko potrebna za kritje stroškov javne storitve, ki jo je opravljal prejemnik, pri čemer prej ni bila opredeljena, podjetje pa ni bilo pooblaščen za njeno opravljanje. Vendar bi morale države članice, ki nameravajo izpolnjevati svoje obveznosti glede priglasitve, predhodno jasno podeliti pooblastilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena in jih opredeliti, da bi ravnale skladno s pravili o storitvah splošnega gospodarskega pomena in sodno prakso iz zadeve Altmark.
- (78) To bi pomenilo spodbudo za države članice, da ne bi priglasile nove državne pomoči, kar je v nasprotju z dobro uveljavljenim načelom, da držav članic, ki ne priglasijo državne pomoči, ni mogoče obravnavati ugodneje kot držav članic, ki jo ⁽²²⁾.
- (79) Komisija torej ugotavlja, da prvi preskus iz sodbe Altmark ni uspešno opravljen, in meni, da tudi drugi preskusi iz sodbe Altmark niso uspešno opravljeni, in sicer zaradi spodaj navedenih razlogov.

7.1.2.2 Drugi preskus iz sodbe Altmark

- (80) Merila za izračun nadomestila niso bila določena vnaprej. V aktih, s katerimi je bilo glede na trditve italijanskih organov podeljeno pooblastilo za opravljanje storitev, storitve, ki bi jih moral opravljati prejemnik, niso bile podrobno opisane, pri čemer ne določajo mehanizma za dodelitev nadomestila za javno nalogo, za katero je bil prejemnik domnevno pooblaščen.

7.1.2.3 Tretji preskus iz sodbe Altmark

- (81) V skladu s tretjim preskusom iz sodbe Altmark nadomestilo, prejeta za izpolnjevanje obveznosti javne službe, ne sme presežati tistega, kar je potrebno za kritje vseh nastalih stroškov ali dela njih, ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička zaradi izpolnjevanja teh obveznosti.

⁽²²⁾ Zadeva 301/87, Francija proti Komisiji, Recueil 1990, str. 307, točka 11; združene zadeve T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do 607/97, T-1/98, T-3/98 do 6/98 in T-2323/98 Alzetta Mauro in drugi proti Komisiji, Recueil 2000, str. II-2319, točka 79 z nadaljnjimi sklicevanji, združene zadeve T-394/08, T-408/08, T-453/08 in T-454/08 Regione autonoma della Sardegna in drugi proti Komisiji, 20. september 2011, poročilo še ni na voljo, točka 91.

- (82) Komisija ne more sprejeti trditve Italije, da je zaradi omejitve financiranja na pokrivanje izgub iz poslovanja letališče prejelo le javno financiranje, potrebno za izpolnjevanje obveznosti javnih storitev. Temeljno načelo ocene sorazmernosti nadomestila je, da so lahko razlog za nadomestilo le neto stroški, ki so pri javnem izvajalcu nastali zaradi izpolnjevanja obveznosti javne službe. Ker ni jasne opredelitve obveznosti, uvedenih za prejemnika, Komisija ne more nedvomno določiti, katere stroške bi bilo treba upoštevati pri izračunu nadomestila.
- (83) Tudi kadar se lahko upravljanje letališča v celoti obravnava kot storitev splošnega gospodarskega pomena, nekatere dejavnosti, ki niso neposredno povezane z osnovnimi dejavnostmi, vključno z gradnjo, financiranjem, uporabo ter dajanjem v najem zemljišč in stavb za pisarne, skladišča, hotele in podjetja, ki se nahajajo na letališču, ter trgovine, restavracije in parkirišča, ne spadajo med storitve splošnega gospodarskega pomena in jih zato ni mogoče subvencionirati v skladu s pravili za storitve splošnega gospodarskega pomena. Italijanski organi niso predložili dokazov, da dejavnosti, ki niso neposredno povezane z ožjimi dejavnostmi letališča, niso bile subvencionirane, kot določata točki 34 in 53(iv) smernic za letalski sektor iz leta 2005.

7.1.2.4 Četrti preskus iz sodbe Altmark

- (84) Četrti preskus iz sodbe Altmark navaja, da je treba nadomestilo omejiti na čim manjše, ki je še potrebno, da ne bi pomenilo pomoči. Šteje se, da je preskus uspešno opravljen, če je bil prejemnik nadomestila izbran na podlagi razpisnega postopka ali, če to ni bilo izpolnjeno, če je bilo nadomestilo izračunano na podlagi stroškov učinkovitega podjetja.
- (85) V tem primeru prejemnik ni bil izbran na podlagi postopka javnega razpisa. Italija Komisiji tudi ni predložila dokaza, da je bil znesek nadomestila določen na podlagi analize stroškov, ki bi jih imelo povprečno dobro vodeno podjetje, ki razpolaga z ustreznimi viri, ki mu omogočajo izpolnjevanje potrebnih zahtev za opravljanje javne storitve, pri izpolnjevanju teh obveznosti, pri čemer se upoštevajo ustrezni prejemki in zmerni dobiček za izpolnjevanje obveznosti. Komisija zato meni, da ni mogoče ugotoviti, da je bilo zadevno javno financiranje določeno na podlagi stroškov učinkovitega podjetja.
- (86) Komisija zato ne more ugotoviti, da je prejemnik opravil storitve z najnižjimi stroški za skupnost.
- (87) Zaradi celovitosti Komisija ugotavlja, da je prejemnik med preiskavo trdil, da so bili ukrepi skladni z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Čeprav je imel upravljavec letališča izgube, je mogoče upravičeno domnevati, da bi bila dejavnost donosna.
- (88) Komisija v nasprotju s prejemnikovim zatrjevanjem najprej izpostavlja, da Italija med preiskavo ni trdila, da je država vlagala v upravljavca letališča, ker je pričakovala, da bo donosen, ampak je dejansko trdila, da načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu v tem primeru ne velja (glej točko 49).
- (89) Drugič, za oceno na podlagi načela vlagatelja v tržnem gospodarstvu je treba določiti, ali bi zasebni vlagatelj v podobnih razmerah ravnal podobno. Sodišče je pojasnilo, da ravnanje zasebnega vlagatelja, s katerim je treba primerjati poseg javnega vlagatelja, ki sledi ciljem ekonomske politike, ni nujno ravnanje običajnega vlagatelja, ki vloži sredstva, da bi ustvaril dobiček v sorazmerno kratkem roku, temveč mora biti vsaj ravnanje zasebnega holdinga ali skupine zasebnih podjetij, ki sledijo strukturni politiki, globalni ali sektorski, in slediti obetom za dolgoročno donosnost ⁽²³⁾. Za preveritev, ali je država ravnala kot preudaren vlagatelj, ki deluje pod pogoji tržnega gospodarstva, je potrebna umestitev v obdobje, v katerem so bili sprejeti ukrepi finančne podpore, da se oceni gospodarska racionalnost ravnanja države in s tem prepreči kakršna koli ocena na podlagi poznejših razmer ⁽²⁴⁾. Če se država članica, glede na uveljavljeno sodno prakso, med upravnimi postopki sklicuje na načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu, mora v primeru dvoma nedvomno ter na podlagi objektivnih in preverljivih elementov dokazati, da je izvedeni ukrep sprejela kot delničarka. Na podlagi teh dokazov mora biti jasno razvidno, da je zadevna država članica predhodno ali sočasno z dodelitvijo gospodarske prednosti z dejansko izvedenim ukrepom sprejela odločbo o naložbi v podjetje pod javnim nadzorom ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ Glej zlasti združene zadeve C-278/92, C-279/92 in C-280/92, Španija proti Komisiji, Recueil 1994, str. I-4103, točke 20–22.

⁽²⁴⁾ Sodba v zadevi Stardust Marine, točka 71.

⁽²⁵⁾ Glej zadevo C-124/10 P, Komisija proti EDF, točke 82 in 83 ter združeni zadevi T-268/08 in T-281/08 Land Burgenland (Avstrija) in Avstrija proti Komisiji, točka 155.

- (90) Komisija ne more sprejeti trditve prejemnika, da so ukrepi, ki se ocenjujejo, temeljili na možnosti rentabilnosti družbe, kot je navedeno v poslovnem načrtu za ponovno vzpostavitev sposobnosti preživetja družbe, ki je bil pripravljen leta 2008, ko je bila odločitev o zadevnih ukrepih že sprejeta. Komisija meni, da bi zasebni vlagatelj vnesel svež kapital v družbo, katere kapital se je zmanjšal pod zakonito mejo, kot je SO.G.A.S., le če bi v času injekcije vlagatelj lahko pričakoval, da bo družba v razumnem času ponovno sposobna preživetja. Ker niti italijanski organi niti SO.G.A.S. niso predložili dejanskih dokazov iz časa sprejetja ukrepov, ki bi kazali, da so javni organi želeli vlagati, pri čemer bi lahko razumno pričakovali ekonomski donos za svojo naložbo, ki bi bila sprejemljiva za zasebnega vlagatelja, in ker je Italija izrecno potrdila, da se načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu v tem primeru ne uporablja, je Komisija sklenila, da ukrepi niso skladni z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu.

7.1.2.5 Sklepna ugotovitev

- (91) Komisija ugotavlja, da noben od štirih preskusov, ki jih je Sodišče določilo v zadevi Altmark, v tem primeru ni uspešno opravljen in da ukrepi niso v skladu z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Zato je Komisija sklenila, da sporni ukrepi, tj. kapitalske injekcije za kritje izgub SO.G.A.S.-a iz let 2004, 2005 in 2006, družbi dodeljujejo gospodarsko prednost.

7.1.3 Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami

- (92) V zvezi z izkrivljanjem konkurence Italija izpostavlja, da v skladu s smernicami za letalski sektor iz leta 2005 „financiranja, odobrena majhnim regionalnim letališčem (kategorija D), malo verjetno izkrivljajo konkurenco ali vplivajo na trgovino v nasprotju s splošnim interesom“. Vendar ta določba obravnava oceno združljivosti državne pomoči v skladu s členom 107(3)(c) PDEU in ne pomeni, da javno financiranje majhnih letališč ni državna pomoč v smislu člena 107(1).
- (93) Poleg tega je v točki 40 smernic za letalski sektor iz leta 2005 navedeno tudi, da „[p]oleg teh splošnih podatkov [...] ni možno določiti pravil, ki bi bila prilagojena raznolikosti možnih situacij, zlasti za letališča kategorij C in D. Zato je treba o vsakem ukrepu, ki bi lahko pomenil državno pomoč letališču, uradno obvestiti Komisijo, da se preverita njegov vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami ter po potrebi njegova združljivost.“
- (94) Letališče Stretto leži na jugu italijanskega polotoka in je eno od treh letališč v deželi Kalabrija. Promet na letališču ni nikoli presegel milijona potnikov ⁽²⁶⁾. Ko so se začeli izvajati ukrepi, ki se preiskujejo, je bilo letališče zato uvrščeno v kategorijo D, „majhna regionalna letališča“, iz smernic za letalski sektor iz leta 2005. Vendar se je potniški promet, ki ga je sprejelo letališče, med letoma 2004 in 2012 podvojil.
- (95) Trg upravljanja in obratovanja letališč, vključno z majhnimi regionalnimi letališči, je trg, odprt za konkurenco, na katerem poslujejo številna zasebna in javna podjetja v celotni Uniji. To kaže dejstvo, da je Italija nameravala letališče Stretto delno privatizirati in je zato v letu 2007 objavila razpis za zbiranje ponudb, odprt za podjetja iz vseh držav članic EU (glej točko 32). Javno financiranje upravljavca letališča bi zato lahko izkrivljalo konkurenco na trgu obratovanja in upravljanja letališke infrastrukture. Letališča lahko med sabo tudi tekmujejo za promet kljub različnim ciljnim območjem. V določenem obsegu in za nekatere potnike so različni cilji nadomestljivi. Javno financiranje letališč lahko zato izkrivlja konkurenco in vpliva na trgovino na trgu zračnega prometa po Uniji.
- (96) V odločilnem trenutku je letališče Stretto služilo zlasti domačim in dvema mednarodnima ciljema, tj. Parizu in Malti, pri čemer je lahko zaradi prejetih sredstev ostalo na trgu in znatno razširilo svoje delovanje. Komisija zato meni, da bi zadevni ukrepi lahko izkrivljali konkurenco in prizadeli trgovino med državami članicami.

7.1.4 Sklepna ugotovitev o obstoju pomoči

- (97) Komisija je sklenila, da kapitalske injekcije, ki so jih SO.G.A.S.-u dodelili javni delničarji za kritje izgub, ki so nastale v letih 2004, 2005 in 2006, pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

⁽²⁶⁾ Javni podatki.

7.2 Zakonitost pomoči

- (98) Ukrepi, v zvezi s katerimi poteka preiskava, so začeli veljati, preden jih je Komisija uradno potrdila, zato Italija ni ravnala v skladu z obveznostjo mirovanja iz člena 108(3) PDEU.

7.3 Združljivost pomoči

7.3.1 Skladnost na podlagi pravil o storitvah splošnega gospodarskega pomena

- (99) SO.G.A.S. trdi, da je pomoč v skladu s členom 106(2) PDEU združljiva z notranjim trgov.
- (100) Člen 106(2) določa, da „[p]odjetja, pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, oziroma podjetja, ki imajo značaj dohodkovnega monopola, ravnajo po pravilih iz Pogodb, zlasti po pravilih o konkurenci, kolikor uporaba takšnih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene. Razvoj trgovine ne sme biti prizadet v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Unije.“
- (101) Ta člen določa izjemo od prepovedi državne pomoči iz člena 107 PDEU, če je pomoč nujna in sorazmerna za zagotovitev opravljanja storitev splošnega gospodarskega pomena v sprejemljivih gospodarskih razmerah. V skladu s členom 106(3) mora Komisija zagotoviti uporabo tega člena med drugim tako, da določi pogoje, pod katerimi meni, da sta merili nujnosti in sorazmernosti izpolnjeni.
- (102) Pred 31. januarjem 2012 je bila politika Komisije glede uporabe izjeme iz člena 106(2) PDEU določena v Okviru Skupnosti za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve (v nadaljnjem besedilu: okvir za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2005) ⁽²⁷⁾ in Odločbi Komisije 2005/842/ES.
- (103) Nov sveženj v zvezi s storitvami splošnega gospodarskega pomena je začel veljati 31. januarja 2012, pri čemer je vključeval Okvir Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve (2011) (v nadaljnjem besedilu: okvir za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2011) ⁽²⁸⁾ in Sklep Komisije 2012/21/EU ⁽²⁹⁾.

7.3.1.1 Združljivost v skladu z Odločbo Komisije 2005/842/ES

- (104) Ukrepi so bili sprejeti junija 2004, junija 2005 in decembra 2007. Prejemnik trdi, da so bili ukrepi izvzeti iz zahteve glede priglasitve iz Odločbe Komisije 2005/842/ES.
- (105) Odločba Komisije 2005/842/ES določa, da se državna pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljena podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, šteje za združljivo, če izpolnjuje pogoje iz Odločbe. V Odločbi je določena zlasti združljiva državna pomoč v obliki nadomestila za javne storitve letališčem, i) katerih letni promet ne preseže milijona potnikov ali ii) katerih letni promet pred obdavitvijo ne presega 100 milijonov EUR v obdobju dveh finančnih let pred letom, v katerem je bila dodeljena storitev splošnega gospodarskega pomena, če letno nadomestilo, ki ga letališče prejme za zadevno storitev, ne presega 30 milijonov EUR ⁽³⁰⁾.
- (106) Odločba Komisije 2005/842/ES se je uporabljala le za pomoč v obliki nadomestila za javno storitev, povezano z dejanskimi storitvami splošnega gospodarskega pomena. Da bi nadomestilo za javne storitve za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena izpolnjevalo pogoje za izvzetje, mora izpolnjevati tudi podrobne pogoje iz členov 4, 5 in 6 Odločbe ⁽³¹⁾.
- (107) Člen 4 Odločbe Komisije 2005/842/ES določa, da je treba podjetje pooblastiti za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena z enim ali več uradnimi akti, ki med drugim določajo naravo in trajanje obveznosti javnih storitev, parametre za izračun, pregled in nadzor nadomestila ter dogovore za preprečitev kakršnega koli prekomernega nadomestila in njegovo vračilo. Člen 5 Odločbe določa, da znesek nadomestila ne presega zneska, potrebnega za pokrivanje stroškov, ki so nastali pri izpolnjevanju obveznosti javnih storitev, ob upoštevanju ustreznih prejemkov in zmernega donosa. Člen 6 Odločbe določa, da države članice izvajajo redna preverjanja, da se zagotovi, da podjetja niso prejela prekomernega nadomestila zneska, določenega v skladu s členom 5.

⁽²⁷⁾ UL C 297, 29.11.2005.

⁽²⁸⁾ UL C 8, 11.1.2012.

⁽²⁹⁾ Sklep Komisije 2012/21/EU z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 7, 11.1.2012, str. 3).

⁽³⁰⁾ Člen 2(1)(a).

⁽³¹⁾ Glej člen 10 Odločbe za datum začetka veljavnosti ter zlasti uporabo člena 4(c), (d) in (e) ter člena 6.

- (108) Zaradi razlogov iz oddelka 7.1.2.1 Komisija ugotavlja, da prejemnik in italijanski organi niso dokazali, da je bil SO.G.A.S. pooblaščen za opravljanje jasno opredeljenih obveznosti javnih storitev. Prav tako niso dokazali, da akti, s katerimi so domnevno podelili pooblastilo za opravljanje storitve, na katere so se sklicevali, določajo parametre za izračun, nadzor in pregled nadomestila ali dogovore za preprečitev prekomernega nadomestila in njegovo vračilo. Zahteve iz členov 4, 5 in 6 Odločbe Komisije 2005/842/ES v zvezi z vsebino aktov pooblastitve zato niso izpolnjene.
- (109) Komisija zato meni, da kritje izgub upravljavca letališča Stretto ni bilo združljivo z notranjim trgovom ali izvzeto iz obveznosti priglasitve v skladu z Odločbo Komisije 2005/842/ES.
- (110) Ker ni jasne opredelitve obveznosti javnih storitev, uvedenih za SO.G.A.S., se tudi ukrep ne more šteti za združljivega z notranjim trgovom in izvzetea iz zahteve po predhodni priglasitvi na podlagi člena 10(b) Sklepa Komisije 2012/21/EU. Komisija je zato obravnavala, ali se lahko ukrep šteje za združljivega z notranjim trgovom na podlagi točke 69 okvira za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2011, v skladu s katerim bo „Komisija [...] načela iz tega sporočila uporabljala za nezakonito pomoč, v zvezi s katero bo sprejela odločitev po 31. januarju 2012, tudi če je bila pomoč dodeljena pred tem datumom“.

7.3.1.2 Združljivost na podlagi okvira za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2011

- (111) V točki 16 okvira za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2011 so določene zahteve za storitve splošnega gospodarskega pomena, da se štejejo za veljavno poverjene. V točki 16(a) je navedeno, da mora akt za pooblastitev za opravljanje storitve vključevati zlasti vsebino in trajanje obveznosti javnih storitev. Zaradi istih razlogov, kot so že navedeni v oddelku 7.1.2.1, se zadevni ukrepi pomoči v skladu z okvirom za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2011 torej ne morejo šteti za združljive. Prejemnik zlasti ni bil jasno pooblaščen za celotno upravljanje letališča v smislu storitve splošnega gospodarskega pomena. Komisiji niso bili predloženi pravni dokumenti, ki vnaprej jasno opredeljujejo storitve splošnega gospodarskega pomena, za katere je bil pooblaščen prejemnik, ali prejemnikovo upravičenost do nadomestila. Komisiji ni bil predložen dokaz, da sta bili točki 17 in 18 okvira za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2011 izpolnjeni.
- (112) Komisija zato meni, da ukrep pomoči, ki se preiskuje, ne more biti razglašen za združljivega z notranjim trgovom v skladu s členom 106(2) PDEU.
- (113) Komisija bi zaradi celovitosti izpostavila, da je treba v skladu s točko 9 okvira za storitve splošnega gospodarskega pomena iz leta 2011 nadomestilo za storitve splošnega gospodarskega pomena, dodeljeno podjetjem v težavah, oceniti na podlagi smernic o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (v nadaljnjem besedilu: smernice o reševanju in prestrukturiranju).
- (114) V zgodnjih fazah zadeve je Italija trdila, da je bil SO.G.A.S. v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju podjetij v težavah. Vendar je Italija trdila tudi, da ukrepi, ki se ocenjujejo, niso bili del načrta prestrukturiranja in da takega načrta ni bilo. Komisija je zato v sklepu o začetku postopka menila, da ukrepov ni mogoče šteti za združljive s smernicami o reševanju in prestrukturiranju.
- (115) Italija med formalno preiskavo ni več trdila, da je bil upravljevalec letališča ob sprejetju ukrepov pomoči v težavah ter da bi se lahko pomoč zato štela za združljivo na podlagi smernic o reševanju in prestrukturiranju.
- (116) Zato ni dokazov, ki bi Komisiji lahko omogočili, da oceni združljivost ukrepov na podlagi smernic o reševanju in prestrukturiranju, torej jih ne more razglasiti za združljive z notranjim trgovom v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju.

7.3.2 Združljivost na podlagi novih smernic za letalski sektor

- (117) Komisija je 31. marca 2014 sprejela sporočilo o smernicah o državni pomoči letališčem in letalskim prevoznikom (v nadaljnjem besedilu: nove smernice za letalski sektor) ⁽³²⁾. Nove smernice za letalski sektor se uporabljajo za pomoč za tekoče poslovanje, dodeljeno letališčem pred 31. marcem 2014.

⁽³²⁾ UL C 99, 4.4.2014, str. 3.

- (118) Pomoč za tekoče poslovanje, dodeljena pred začetkom veljavnosti novih smernic za letalski sektor, se lahko razglasi za združljivo v celotnem znesku nekritih stroškov za tekoče poslovanje, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
- prispevek k natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa: ta pogoj je izpolnjen, če med drugim pomoč poveča mobilnost državljanov EU in povezljivost regij ali spodbuja regionalni razvoj ⁽³³⁾;
 - potreba po državnem posredovanju: pomoč mora biti usmerjena v primere, ko taka pomoč lahko zagotovi pomembne izboljšave, ki jih od trga samega ni mogoče pričakovati ⁽³⁴⁾;
 - obstoj spodbujevalnega učinka: ta pogoj je izpolnjen, če bi se ob odsotnosti pomoči za tekoče poslovanje ter ob upoštevanju možnega obstoja pomoči za naložbe in ravni prometa raven gospodarske dejavnosti zadevnega letališča verjetno znatno zmanjšala ⁽³⁵⁾;
 - sorazmernost zneska pomoči (pomoč, omejena na najmanjšo potrebno): da bi bila pomoč za tekoče poslovanje sorazmerna, mora biti omejena na najmanjšo potrebno, da se dejavnost z dodeljeno pomočjo izvede ⁽³⁶⁾;
 - izogibanje neupravičenim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino ⁽³⁷⁾.
- (119) Po mnenju italijanskih organov se dežela Kalabrija ukvarja z velikimi težavami zaradi odročne zemljepisne lege in nerazvite mobilnosti tovora, ki so zlasti rezultat pomanjkanja ustrezne infrastrukture. Italija je navedla, da so ukrepi, ki se preiskujejo, del širšega projekta krepitev prometnega omrežja v Kalabriji. Ukrepi bi SO.G.A.S.-u omogočili izboljšati infrastrukturo in storitve, ki jih zagotavlja letališče, ob upoštevanju nove regionalne strategije za izboljšanje prometnega omrežja in zagotavljanje boljšega dostopa do regije.
- (120) Komisija zato meni, da je pomoč za tekoče poslovanje, dodeljena SO.G.A.S.-u, prispevala k doseganju cilja splošnega pomena, in sicer z izboljšanjem dostopnosti, povezljivosti in regionalnega razvoja z razvojem varne in zanesljive infrastrukture za letalski prevoz.
- (121) Glede na nove smernice za področje letalstva bi lahko imela manjša letališča težave pri zagotavljanju financiranja za poslovanje brez javnega financiranja. V točki 118 novih smernic za letalski sektor je navedeno, da letališča z manj kot 700 000 potniki na leto morda ne bodo zmožna pokriti znatnega deleža svojih stroškov poslovanja. Promet na letališču Stretto ni nikoli presegel 700 000 potnikov. Komisija zato meni, da je bila pomoč potrebna, ker je omogočila izboljšanje povezljivosti dežele Kalabrija, ki ga trg sam ne bi mogel doseči.
- (122) Dejavnost prejemnika bi se brez pomoči znatno zmanjšala ali v celoti prekinila. Istočasno pomoč ni preseгла zneska, potrebnega za kritje izgub iz poslovanja, in zato ni preseгла najmanjšega zneska, potrebnega za izvajanje dejavnosti, ki je prejela pomoč.
- (123) Na istem ciljnem območju ni drugega letališča ⁽³⁸⁾: kot je navedeno zgoraj, je najbližje letališče oddaljeno več kot 130 km. Poleg tega je Italija potrdila, da je bila letališka infrastruktura na voljo vsem letalskim prevoznikom. Med informacijami, ki so na voljo Komisiji, in pripombami, ki so jih predložile zainteresirane strani med preiskavo, ni bilo navedeno, da je pri dostopu do infrastrukture obstajala diskriminacija.
- (124) Komisija ugotavlja, da so pogoji za združljivost iz novih smernic za letalski sektor izpolnjeni.

7.3.3 Sklepna ugotovitev glede združljivosti pomoči

- (125) Komisija je sklenila, da je priglašeni ukrep pomoči v skladu s členom 107(3)(c) PDEU združljiv z notranjim trgovom.

⁽³³⁾ Točki 137 in 113 novih smernic za sektor letalstva.

⁽³⁴⁾ Točki 137 in 116 novih smernic za sektor letalstva.

⁽³⁵⁾ Točki 137 in 124 novih smernic za sektor letalstva.

⁽³⁶⁾ Točki 137 in 125 novih smernic za sektor letalstva.

⁽³⁷⁾ Točki 137 in 131 novih smernic za sektor letalstva.

⁽³⁸⁾ „Ciljno območje letališča“ je v novih smernicah za področje letalstva opredeljeno kot geografska tržna meja, ki je navadno določena na približno 100 kilometrov ali 60 minut potovanja z avtomobilom, avtobusom, vlakom ali hitrim vlakom.

(126) Ta ugotovitev je bila sprejeta na podlagi pravil o državni pomoči in ne vpliva na uporabo drugih določb prava EU, kot je okoljska zakonodaja EU.

8. SKLEPNI UGOTOVITVI

(127) Komisija ugotavlja, da je Italija izvedla zadevno pomoč nezakonito in pri tem kršila člen 108(3) PDEU. Vendar se je Komisija glede na zgornjo oceno odločila, da ne bo nasprotovala pomoči, ker je združljiva z notranjim trgovom v skladu s členom 107(3)(c) PDEU in novimi smernicami o letališčih –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državna pomoč v višini 6 392 847 EUR, ki jo je Italija dodelila SO.G.A.S. SpA, družbi za upravljanje letališča Stretto, je v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije združljiva z notranjim trgovom.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Italijansko republiko.

V Bruslju, 11. junija 2014

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik
